

T.C.
İstanbul Aydın Üniversitesi

KÜNYE:

T.C. İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ

Doç. Dr. Mustafa AYDIN

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyet
Başkanı

Prof. Dr. Yedigir İZMİRLİ

İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Zafer ASLAN

İstanbul Aydın Üniversitesi Rektör Yardımcısı
İstanbul Aydın Üniversitesi Araştırma Merkezleri
Koordinatörü

Prof. Dr. Mehmet Fatih ALTAN

Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürü

Doç. Dr. Sepanta NAİMİ

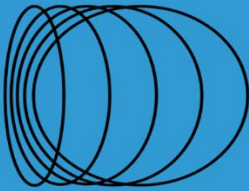
Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdür Yardımcısı

Serhat YILMAZ

Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi
Proje Koordinasyon Uzmanı

Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Aylık e - Bülten

İSTANBUL AYDIN
ÜNİVERSİTESİ
AFAM
AFET EĞİTİM, UYGULAMA
ve ARAŞTIRMA MERKEZİ

Ekim 2020

Sayı: 40

Yayına Hazırlayan
Serhat YILMAZ

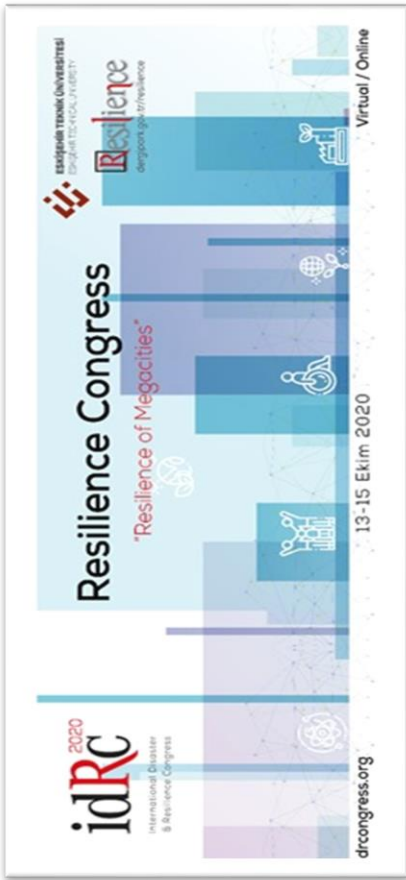

Marmara Bölgesi Deprem Hazırlıkları Paneli

13 – 15 Ekim 2020 tarihinde Eskişehir Teknik Üniversitesi koordinasyonunda ve gerçekleştirilen 2. Uluslararası Dirençlilik Kongresi kapsamında İstanbul Aydın Üniversitesi Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi koordinatörü Serhat Yılmaz, Yıldız Teknik Üniversitesi Doğa Bilimleri Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Şükrü Ersoy, Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi Afet Yönetim Anabilim Dalı Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Özcan Erdoğan ve UMKEDER Kurucu Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Yeşim Ünal'ın oluşturduğu çalışma grubunca organize edilen panel ile Marmara Bölgesi'nin deprem hazırlığı tüm yönleri ile değerlendirildi.

Kongrenin 1. Günü 13 Ekim'de 13:00 – 15:00 saatleri arasında gerçekleştirilen panelin moderatörlüğünü Prof. Dr. Nilgün Okay (İstanbul Teknik Üniversitesi) gerçekleştirdi. Panele İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden Kemal Duran, Bursa Büyükşehir Belediyesi'nden Fazilet Altınışık, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nden Mustafa Cevher, Sakarya Büyükşehir Belediyesi'nden Kenan Çolak, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nden Sevim Avcı Yener ve Yalova Belediyesi'nden, Ömür Bayar panelist olarak katıldı.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Sakarya Büyükşehir Belediyesi, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi, Yalova Belediyesi işbirliğinde gerçekleştirilen panel yoğun bir katılım ile gerçekleşti.

Instagram Adresi:

<https://www.instagram.com/idrcongress/>

Twitter Adresi:

<https://twitter.com/idrcongress>

Facebook Adresi:

<https://www.facebook.com/idrcongress>

Afetlere Hazırlıkta Erken Yaşlarda Eğitim Önemli Paneli

13 – 15 Ekim 2020 tarihinde Eskişehir Teknik Üniversitesi koordinasyonunda ve gerçekleştirilen 2. Uluslararası Dirençlilik Kongresi kapsamında İstanbul Aydın Üniversitesi Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi koordinatörü Serhat Yılmaz, Yıldız Teknik Üniversitesi Doğa Bilimleri Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Şükrü Ersoy, Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi Afet Yönetim Anabilim Dalı Başkanı Dr. Öğr. Üyesi Özcan Erdoğan ve UMKEDER Kurucu Üyesi Dr. Öğr. Üyesi Yeşim Ünal'ın oluşturduğu çalışma grubunca organize edilen panelde afetlere hazırlıkta erken yaşlarda verilen eğitimin önemi tüm yönleri ile değerlendirildi.

Kongrenin 2. Günü 09:30 – 12:30 saatleri arasında gerçekleştirilen panelin moderatörlüğünü JICA (Japan International Cooperation Agency) Türkiye Ofisinden Doç. Dr. Emin Özdamar gerçekleştirdi. JICA Türkiye'den, Yuichiro Takada, AKUT'tan Recep Şalçı, Milli Eğitim Bakanlığında Doç. Dr. Tuba Gökmenoğlu Dr. Elif Daşcı Dönmez, Dr. İbrahim Yavuz ve Kızılay'dan, Alparslan Durmuş panelist olarak katıldılar. Panel Milli Eğitim Bakanlığı, JICA, AKUT ve Türk Kızılay'ı işbirliğinde gerçekleştirildi.

Türkiye'de Afet Yönetimi Yaklaşımlarında Temel Problemler

İstanbul Aydın Üniversitesi Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (AFAM) olarak ülkemizde afet ve acil durumlara neden olabilecek olaylara karşı toplumsal kapasitemizin geliştirilmesi için birçok çalışmayı eş zamanlı olarak uygulamaktayız. Bu çalışmalar esnasında, aslında toplum olarak afetlere karşı kırılgan bir yapıda olmamızın da temelini oluşturan sorunları da gözlemleme fırsatımız olmaktadır.

Karşılaştığımız bu problemlerin çözümü için bu alanda çalışan tüm paydaşlarımızın sahada edindikleri tecrübelerden faydalanabilmek amacıyla düzenli olarak çıkaracağımız e-bültenimiz içerisinde “Türkiye'de Afet Yönetimi Yaklaşımlarında Temel Problemler” bölümünü oluşturduk. Bu bölüm içerisinde farklı bir sorunun ve çözüm önerilerini değerlendireceğiz.

“Türkiye’de Afet Yönetimi Yaklaşımlarında Temel Problemler” başlığı altında yayınladığımız yazı dizisinin bu bölümünde 9 Ekim 2020 tarihinde Hatay’da geniş bir ormanlık alanı etkileyen orman yangınları özelinde ülkemizde orman yangınlarına yönelik neler yapılabileceğini değerlendirdik.

Hatay’da Gerçekleşen Orman Yangınları Stratejik Planlama Yaklaşımının Gerekliğini Göstermektedir

Orman yangınlarının doğa ve insan üzerindeki etkilerinin daha açık anlaşılabilmesi için öncelikle bazı rakamların paylaşılması gerekli olacaktır. Dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de orman alanlarını tehdit eden en önemli unsur olarak yangınlar görülmektedir. Özellikle Akdeniz Bölgesi içerisinde yer alan ülkelerde, Türkiye’nin güney ve batıdaki bölümlerinin bir kısmında bu bölgede yer almaktadır, her yıl çok sayıda orman yangını vakası ile karşılaşmaktadır. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre sadece 1 Ekim 2020 – 14 Ekim 2020 tarihleri arasında irili ufaklı 192 orman yangını vakası kaydedilmiştir.

AFET EĞİTİM UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Görselin Kaynağı:

<https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/hatayda-25-farkli-noktada-orman-yangini-5339345/>

Görselin Kaynağı:

<https://www.trthaber.com/haber/turkiye/hatayda-orman-yangini-yeniden-basladi-514335.html>

Daha geniş bir tarih aralığından bakacak olursak yine Bakanlık verilerine göre Türkiye’de orman yangınlarının kayıtlarının tutulmaya başlandığı 1937 yılından 2019 yılına kadar 106.663 orman yangınında 1.667.676 hektar ormanlık alan yanmıştır. Burada tüm Kıbrıs Adasının bir buçuk katı büyüklüğündeki bir alandan bahsediyoruz. Böylesine geniş ormanlık alanların yangınlar sonucu zarar görmesi doğal olarak toprak vejetasyonunun ve yaban hayatın zarar görmesine neden olmakta, karbon, azot ve su döngüsü gibi biyojeokimyasal döngüleri olumsuz etkilemekte ve tüm bunlarla birlikte hem ormana bağlı yaşamlar bağlamında hem de yangınla mücadele süreçlerinde önemli ekonomik sonuçlar açığa çıkarmaktadır. Hatay’da gerçekleşen orman yangınlarında gördüğümüz yerleşim yerlerinin, yaban hayatının gördüğü zararlar bu etkilerin somut görünümüdür. Bu zararlar ise bazı çalışmaların yürütülmesini zorunlu hale getirmektedir.

Aslında önleyici tedbirler olarak gözetleme kuleleri, devriye sistemi gibi bazı maddeler sırlanabilir. Ancak bu tedbirler orman yangınları ile mücadelede maalesef yüzeysel kalacaktır. Bu nedenle süreci afet yönetim döngüsü içerisinde değerlendirmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Yani risk ve kriz yönetimi olarak iki ayrı evre planlanmalıdır. Risk evresinde ülkemizin orman yangın riskleri belirlenmeli ve bu risklerin önceliklendirildiği bir risk haritasının çıkarılması gerekmektedir. Bu risk haritasının çıkarılması ise bu alanda sorumluluğu bulunan tüm kurum ve kuruluşların katılımı ile hazırlanmalıdır. Böylece öngörülen yangın risklerine yönelik proaktif bir strateji uygulanabilecektir. Orman yangınlarını önlemenin ikinci evresi ise kriz yönetimi olmalıdır. Bu evrede ise olası bir orman yangını vakasına en hızlı ve doğru müdahalenin nasıl gerçekleştirileceği müdahale stratejilerinin, zarar gören alanların tekrar nasıl ormanlık alana dönüştürüleceği ve iyileştirme çalışmalarına yönelik stratejilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Tabi bu her iki evre için yapılacak çalışmalara yönelik yasal altyapının da oluşturulmasına ihtiyaç duyulacaktır.

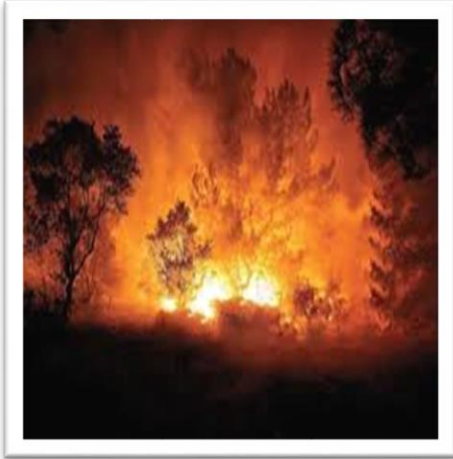
Afet yönetimi bağlamında değerlendirdiğimizde iyileştirme çalışmaları kriz yönetimi evresinde gerçekleştirilmesi gereken çalışmalardır. Bu çalışmaların tek hedefinin ise en az zarar gören ormanlık alan kadar alanın tekrar ağaçlandırılmasına ve burada doğal yaşamın canlanmasına yönelik olması gerekmektedir. Bu çalışmalar içinse birçok farklı uzmanlığın işbirliğine ihtiyaç duyulacaktır.

AFET EĞİTİM UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Görselin Kaynağı:

<https://www.haber7.com/quncel/haber/3022223-hatayda-yangin-yerlesim-yerleri-tehdit-altinda-bazi-araclar-zarar-gordu>

Görselin Kaynağı: <https://ilkha.com/quncel/hatay-da-cikan-orman-yangini-3-ilceye-yavildi-139888>

Örneğin yangının gerçekleştiği ormanlık alandaki floranın (belirli bir bölgedeki bitki, mantar ve tek hücrelilerin tamamı) bilinmesi ve buna göre ağaçlandırma çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Bu durumda hazırlanmasını önerdiğimiz Türkiye Orman Yangın Risk Haritasında ülkemizdeki tüm ormanlık alanlarda bulunan flora bilgisinin de olması gerekmektedir. Yine benzer çalışma fauna (belirli bir bölgede yaşayan hayvan türlerinin tamamı) için de geçerli olmaktadır. Bu durumda zarar gören ormanlık alanın iyileştirilmesinde botanik, zooloji, jeoloji, sosyoloji gibi birçok bilim dalından yararlanmak gerekmektedir. Çünkü farklı boyutlarda zarar gören ya da tamamen kaybolan bir canlılık alanının tekrardan kazandırılması için farklı disiplinlerden uzmanların uzun süreçler gerektiren çalışmalarına ihtiyaç duyulacaktır.

Yangının gerçekleştiği ormanlık alanda yapılacak ağaçlandırma çalışmalarında kuralı belirleyen yegâne unsur doğadır. Daha açık ifade etmek gerekirse yangının gerçekleştiği ormanlık alanın tüm flora bilgisine sahip olmak gerekmektedir. Çünkü flora bölgenin doğal koşullarına göre uzun zamanlar içerisinde şekillenmektedir. Bu nedenle öncelikle ormanlık alanlar için flora bilgisinin çıkarılmasına yönelik çalışmaların tamamlanması gerekmektedir. Elde edilecek bu bilgiler herhangi bir bölgede gerçekleşen orman yangını sonrası yürütülecek ağaçlandırma çalışmalarını belirleyecektir.

Ormanlık bir alanın bitki ve yaban hayatı dikkate alındığında bu ortamlar binyıllar geçen süreçler sonucunda oluşmaktadır. Bu nedenle tam bir geri dönüşten bahsedilemez. Ancak doğal devrimin içerisinde bu sürece destek olacak çalışmaları veya rehabilitasyonları yapabiliriz. Bu destek ya da rehabilitasyon çalışmaları için de daha önce bahsettiğim gibi gören ormanlık alanlarla ilgili kapsamlı bilgilere sahip olmak, bu alanlara yönelik mevcut veya potansiyel riskleri belirlemek, bu risklere yönelik önlemler almak ve tüm bunlarla beraber olası yangın vakalarında nasıl davranılacağını önceden planlamak gerekmektedir.

Serhat YILMAZ
İstanbul Aydın Üniversitesi
Afet Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Koordinatörü